

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

12.06.2025. Nr. 1.7-4/665

Uz 23.05.2025 Nr. 4.1-3_00w5_101_25_881

Akciju sabiedrībai "Latvijas valsts meži"

Atzinums par veiktajiem pasākumiem uzticamības atjaunošanai

Konkurences padome (turpmāk – KP) saņēma Akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" (turpmāk – LVM) lūgumu sniegt atzinumu par SIA "MG Auto LTD" reģistrācijas Nr. 40203132143 (turpmāk – MG Auto) uzticamības atjaunošanu, kas kopā ar SIA "PRUNUS" (turpmāk – PRUNUS) reģistrācijas Nr. 40203172911, ir dalībnieks Piegādātāju apvienībā "Prunus" (turpmāk – Prunus), kura iesniegusi piedāvājumu LVM rīkotajā atklātajā konkursā "Enerģētiskās koksnes pievešanas, šķeldošanas un šķeldu transportēšanas pakalpojumu sniegšana 2025. – 2028. gadā".

KP paskaidro, ka tā 19.10.2023. pieņēma lēmumu Nr. 26 (Prot. Nr. 49, 2.§) "Par Konkurences likuma (turpmāk – KL) 11. panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "AKE LOGISTIKA", SIA "LATGALES MULČA" un SIA "MG Auto LTD" darbībās" (turpmāk – Lēmums), ar kuru konstatēja KL 11. panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu MG Auto darbībās LVM organizētajā atklātajā konkursā par šķeldu uzglabāšanas, pārkraušanas un transportēšanas pakalpojumu sniegšanu.

LVM lūgumam pievienojusi informāciju, kuru sniedza PRUNUS valdes loceklis Ansis Druva, kura ieskatā MG Auto apliecina pasākumu veikšanu uzticamības atjaunošanai - izstrādājusi korporatīvās vadlīnijas par konkurences tiesību pamatprincipiem un iecelta persona, kura atbildēs par Vadlīniju ieviešanu un to regulāru aktualizēšanu.

! KP sniedz atzinumu par veikto pasākumu pietiekamību uzticamības atjaunošanai, balstoties uz to informāciju, kāda ir pieejama KP uz tā sagatavošanas brīdi. KP atzinums pats par sevi neatjauno uzticamību dalībai publiskos iepirkumos.

KP vērš uzmanību, ka, izvērtējot uzticamības atjaunošanu, ir jāņem vērā samērīguma princips. Eiropas Komisija (turpmāk – EK) savā paziņojumā ir atzinusi: "*Nemot vērā samērīguma principu, būtu jāparedz iespēja, ka ekonomikas dalībniekam ir jāpierāda, ka ir veikti tie 57. panta 6. punkta otrajā daļā noteiktie pasākumi, kuri ir piemērojami konkrētajā gadījumā. Piemēram, ekonomikas dalībniekam ir jāpierāda, ka viņš ir kompensējis/ir jāapņemas kompensēt kaitējumu, ko radījusi viņa nelikumīgā rīcība, tikai tādā gadījumā, ja pret viņu ir iesniegts prasījums. Turklāt var būt gadījumi, kad tikai ar personālu saistīti pasākumi ir pietiekami, lai pārliecinātu līgumslēdzēju iestādi par ekonomikas dalībnieka*

uzticamību, un nav nepieciešams veikt nekādus citus tehniskus vai organizatoriskus pasākumus.”¹ Arī Eiropas Savienības tiesa (turpmāk – EST) ir atzinusi: “Nepieciešamība ievērot samērīguma principu ir atspoguļota arī Direktīvas 2014/24 57. panta 6. punkta pirmajā daļā [...]. Direktīvas 2014/24 57. panta 6. punkta pirmajā daļā ir precizēts – ja šie pierādījumi tiek uzskatīti par pietiekamiem, attiecīgo saimnieciskās darbības subjektu neizslēdz no iepirkuma procedūras. Ar šo tiesību normu tādējādi tiek ieviests korektīvu pasākumu (self-cleaning) mehānisms, kurā ir uzsvērts saimnieciskās darbības subjekta uzticamības nozīmīgums.”² EST arī norādīja: “[...] līgumslēdzējai iestādei saskaņā ar Direktīvas 2014/24 57. panta 6. punkta trešo daļu ir jāizvērtē šī saimnieciskās darbības subjekta sniegtie pierādījumi atkarībā no situācijas nopietnības un lietas īpašajiem apstākļiem.”³

Tādējādi KP uzsver, ka samērīguma principa piemērošana nozīmē, ka MG Auto veiktās atsevišķās organizatoriskās un personālvadības darbības ir jāvērtē kopsakarā ar Lēmumā minēto pārkāpumu. Ņemot vērā, ka KP Lēmumā ir pamatojusi MG Auto prettiesiskās darbības un iesaisti kartelī, kas ir smagākais konkurences tiesību pārkāpums, KP ieskatā, pozitīva atzinuma sniegšana uzticamības atjaunošanai ir iespējama, ja uzņēmums ir veicis būtiskus iekšējus uzlabojumus.

KP konstatē, ka MG Auto ir veicis atsevišķas konkrētas darbības, kuras atbilstoši Publisko iepirkumu likuma (turpmāk – PIL) 42. panta otrajai daļai, var norādīt uz uzticamības atjaunošanu.

1. Nodarītā kaitējuma atlīdzināšana

Pret MG Auto nav celtas zaudējumu atlīdzināšanas prasības un panāktas vienošanās par kaitējuma atlīdzināšanu. KP vēlas uzsvērt, ka karteļa vienošanos pārkāpumu gadījumos tiek pieņemts, ka ir radies kaitējums⁴ un 93 % karteļu vienošanās gadījumos ir konstatēts, ka cietušajiem ir nodarīti zaudējumi.⁵ Līdz ar to, ja uzņēmums, kurš nav izrādījis iniciatīvu un ar aktīvām darbībām nav vērsies pie pasūtītāja nodarītā kaitējuma, ja tāds ir radīts, apzināšanai un atlīdzināšanai, nevar tikt atzīts, ka tā uzticamības atjaunošanai ir pamats.⁶ Pretējā gadījumā prasība pēc šī kritērija izpildes būtu formāla un izpildāma gandrīz jebkurā gadījumā, faktiski nedodot konkurences tiesību pārkāpušajiem tirgus dalībniekiem nekādu iegāsti nodarīto zaudējumu atlīdzināšanai, un tādējādi nesasniegtu normatīvajā regulējumā ietvertos mērķus.⁷

KP norāda, ka Lēmums pārsūdzēts un tās rīcībā nav informācijas par kaitējuma atlīdzību, līdz ar to tā nevar sniegt vērtējumu attiecībā uz konkurences tiesību pārkāpuma nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu, kā rezultātā KP izvērtējums par MG Auto veiktajiem pasākumiem uzticamības atjaunošanai balstīsies uz atlikušo divu kritēriju analīzi.

¹ EK 18.03.2021. Paziņojums par līdzekļiem cīņai pret slepenām norunām publiskajā iepirkumā un par norādījumiem, kā piemērot ar tām saistīto izslēgšanas iemeslu (2021/C 91/01) 5.7. punkts,

² EST 30.01.2020. spriedums lietā Tim, C-395/18, 49. punkts,

³ Turpat, 50. punkts,

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/104/ES (26.11.2014.) par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem 17. panta 2. punkts,

⁵ Oxera. Quantifying antitrust damages. Towards non-binding guidance for courts. Study prepared for the European Commission. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2009, p. 90.–91. Pieejams: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/quantification_study.pdf,

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (26.02.2014.) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, 57. panta 6. punkta otrā daļa,

⁷ Publisko iepirkumu likuma 43. panta pirmās un otrās daļas un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma 49. panta pirmās un otrās daļas izpratnē; Eiropas Komisija. Praktiskajās norādēs kaitējuma apmēra noteikšanai zaudējumu atlīdzināšanas prasībās saistībā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. un 102. panta pārkāpumiem. 2013, 1. punkts. Pieejams:

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/quantification_guide_lv.pdf,

2. Sadarbošanās ar KP

Eiropas Parlamenta un Padomes 26.02.2014. direktīvas Nr.2014/24/ES Par publisko iepirkumu (turpmāk – Direktīva) 57. panta 6. punktā ir norādīts, ka uzticamības atjaunošanas viens no kritērijiem, kas tirgus dalībniekam ir jāpierāda, ka tas aktīvi sadarbojas ar izmeklēšanas iestādēm. Tādējādi, ja tirgus dalībnieks ir iesaistījies izmeklēšanā, palīdzot izmeklēšanas iestādei atklāt pārkāpumu, tad tirgus dalībnieku nebūtu pamats izslēgt no dalības iepirkumā.⁸ EST praksē arī nostiprinājusies atziņa, ka pamatlietā pretendents tostarp ir jāpierāda, ka viņš, aktīvi sadarbojoties ar konkurences iestādi, kurai ir jāizvērtē attiecīgie fakti, ir pilnībā izskaidrojis aizliegtās vienošanās, kurā viņš ir piedalījies, faktus un apstākļus.⁹

KP paskaidro, ka “sadarbība” PIL 43. panta kontekstā būtu jāuztver kā tirgus dalībnieka aktīvas darbības, lai KP palīdzētu atklāt konkrētās lietas faktus un apstākļus, tādējādi palīdzot konstatēt iespējamo pārkāpumu un identificēt pārkāpējus. Nepieciešamais sadarbības līmenis, lai pierādītu uzticamības atjaunošanu, katrā gadījumā atšķiras, jo ir atkarīgs no pārkāpuma smaguma un citām veiktajām korektīvajām darbībām uzticamības atjaunošanai.

Izvērtējot Lēmumā konstatēto, KP rīcībā esošo informāciju un LVM sniegto informāciju, KP norāda, ka MG Auto sadarbība ar izmeklēšanas iestādi ir izpaudusies kā ar likumu noteikto pienākumu izpilde, t.i., KP pieprasītās informācijas sniegšana un šķēršļu nelikšana procesuālo darbību laikā. Papildus KP skaidro, ka publisko iepirkumu regulējošajos normatīvajos aktos ietvertais kritērijs “sadarbošanās ar izmeklēšanas iestādi” ietver aktīvu sadarbības ar konkurences iestādi, ar ko saprotama faktu un apstākļu pilnīga izskaidrošana konkrētajā lietā (*clarified the facts and circumstances in a comprehensive manner by actively collaborating with the investigating authorities*).¹⁰ Savukārt pieprasītās informācijas sniegšana un šķēršļu nelikšana procesuālo darbību laikā tiek vērtēta kā procesuālo pienākumu izpilde.¹¹

Tādējādi MG Auto sadarbība ar KP uzticamības atjaunošanas izvērtējuma kontekstā nav atzīstama par aktīvu sadarbību, kas būtu bijusi vērsta uz nepieciešamo faktu noskaidrošanu pārkāpuma atklāšanai.

3. Veiktie tehniskie, organizatoriskie un personālvadības pasākumi

KP paskaidro, ka tehnisko, organizatorisko un personālvadības pasākumu tvērumā ietverts gan vadlīniju ieviešana, gan atbildīgo personu nozīmēšana par šo vadlīniju ievērošanu, gan personāla izglītošana, kā arī iespēju apsvērt par visu saikņu sarašanu ar personām vai organizācijām, kas ir iesaistītas neatbilstīgajā rīcībā vai veikt citus atbilstošus reorganizācijas pasākumus.¹² Tiesību literatūrā ir norādīts, ka personālvadības pasākumi var ietvert visu amatpersonu, direktoru un darbinieku atļaušanu, kuri iesaistīti pārkāpumā, un disciplinārbildības piemērošana attiecībā uz personām, kuru dalība pārkāpumā nav bijusi būtiska.¹³

Lēmumā konstatētajā gadījumā no iesaistīto personu puses bija vairākkārtīga un aktīvā dalība kartēļa vienošanās, tādējādi KP ieskatā, tas norāda uz MG Auto valdes locekļa un uzņēmuma politiku, kas bija vērsta uz prettiesisku darbību veikšanu. Papildus jāņem vērā, ka

⁸ Hamer Risvig C., Brussels Commentary on EU Public Procurement Law, Baden-Baden: Nomos, 2018, 643.lpp.,

⁹ EST 24.10.2018. sprieduma lietā Nr. C-124/17 Vossloh Laeis, 29. punkts,

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, 57. panta 6. punkta otrā daļa,

¹¹ Senāta 14.09.2016. spriedums SKA-461/2016, Latvijas Gāze, 4.12. apakšpunkts, 13. punkts, Apgabaltiesas 02.09.2015. spriedums lietā Nr. A43017613 Latvijas Gāze, 18. punkts, EST 09.07.2003. spriedums Lietā T-230/00 Daesang Corp. et Sewon Europe GmbH 136. un 137. punkts un EST 24.10.2018. spriedums lietā Nr. C-124/17 Vossloh Laeis 29. punkts,

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK 102. apsvēruma,

¹³ Hamer Risvig C., Brussels Commentary on EU Public Procurement Law, Baden-Baden: Nomos, 2018, 645.lpp.,

MG Auto nepiekrita Lēmumā minētajam faktisko un juridisko apstākļu izvērtējumam, kas norāda uz to, ka MG Auto nav pilnībā izpratis pārkāpuma būtību.

Tādējādi KP uzskata, ka MG Auto ar vadlīniju izstrādāšanu un atbildīgās personas iecelšana, bez darbinieku izglītošanas, veiktie tehniskie, organizatoriskie un personālvadības pasākumi nav pietiekami, lai MG Auto pierādītu savu uzticamību un novērstu tādu pašu un līdzīgu gadījumu atkārtošanos nākotnē, jo atbilstoši EST noteiktajai atziņai, ka tamdēļ tas vien, ka uzņēmums pieņem atbilstības konkurences tiesību normām nodrošināšanas programmu, nevar būt derīga un droša garantija tam, ka tas nākotnē un ilgstoši ievēros minētās tiesību normas.¹⁴

Tajā pašā laikā KP uzsver, ka tās pienākums nav norādīt tirgus dalībniekam, kādas konkrētas darbības viņam jāveic, lai pasūtītājs veiktos pasākumus uzskatītu par pietiekamiem uzticamības atjaunošanai.

! Atzinums nav saistošs citām personām un satur KP novērtējumu, līdz ar to nav uzskatāms par administratīvo aktu Administratīvā procesa likuma 1. panta trešās daļas izpratnē, jo nerada konkrētas tiesiskās attiecības.

! Tikai pasūtītājs veiktos pasākumus var uzskatīt par pietiekamiem uzticamības atjaunošanai un pieņemt lēmumu katrā konkrētā gadījumā par pretendenta vai kandidāta dalību iepirkuma procedūrā.¹⁵

Tādējādi, KP ieskatā, MG Auto ir veikusi atsevišķas konkrētas darbības uzticamības atjaunošanai, bet MG Auto veiktie pasākumi nav pietiekami, lai pierādītu savu uzticamību un novērstu tādu pašu un līdzīgu gadījumu atkārtošanos nākotnē, līdz ar ko KP nesaskata pamatu sniegt pozitīvu atzinumu.

Vienlaikus KP norāda, ka Eiropas Savienības tiesu praksē norādīts, ka pretendentu godīguma un uzticamības vērtējumu sasaistīšana ar secinājumiem valsts konkurences iestādes lēmumā, kurš tostarp attiecas uz turpmāku dalību publiskā iepirkuma procedūrā, apdraud novērtējuma brīvību, kas līgumslēdzējai iestādei ir saskaņā ar Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta pirmo daļu.¹⁶

Tādējādi Pasūtītājs nav ierobežots ar ekskluzīvu paļaušanos tikai uz KP sniegto Atzinumu. KP Atzinums ir viens no vērtējamiem apstākļiem, bet nevis pamats pretendenta izslēgšanai no iepirkuma procedūras.

Priekšsēdētāja p.i.

Ieva Šmite

¹⁴ EST 14.05.2014. spriedums Lietā Nr. T-406/09, Donau Chemie AG pret EK 162. un 169. punkts,

¹⁵ Senāta 29.02.2024. rīcības sēdes lēmums lietā Nr. SKA-447/2024, 3. punkts,

¹⁶ EST 21.12.2023. spriedums Lietā C-66/22 Infraestruturas de Portugal SA, Futrifer Indústrias Ferroviárias SA pret Toscca – Equipamentos em Madeira Lda, 82. punkts.